

Preročina lista: —
 Celo leto . . . K 10—
 Pol leta 5—
 Četrt leta 2-50
 Mesečno 1—
Dunaj Avstrije: —
 Celo leto 15—
Posamezne številke
 — 10 vinarjev. —

STRAŽA

Inserati ali oznanila
 se objavijo po 12 v. —
 do 6 redne postreje: po
 večkratnih oznanilih —
 — popust —
 „Straža“ izhaja v vsak
 deljek in petek popoldne
 Rokopisi se ne vračajo.

Uredništvo in upravnništvo: Maribor
 Koroška ulica, 5. — Telefon št. 113.

Neodvisen političen list za slovensko ljudstvo.

Z uredništvom se mora govoriti
 vsak dan od 11.—12. ure popoldne.

Lahi izgubili ob Soči 150.000 mož.

Od Trziča do Tolmina napadalo 25 divizij ali 500.000 mož. — Topov je gromelo proti nam od 1500 do 2000. — Naša fronta proti Lahom nepremaknjena. — Kragujevac zavzet. — Gornji Milanovac zavzet. — Stik med našo in bolgarsko armado.

Najnovejše avstrijsko uradno poročilo

Uradno se razglašajo:

Dunaj, dne 1. nov.

Rusko bojišče.

Ob reki Szozari so odbile c. in kr. čete v hudem bojnem metežu sovražni ponočni napad. Na bojni črti ob reki Kormin smo odbili več hudih ponočnih napadov. Severno od Bieniave ob reki Strypi se razvijajo po odbitem napadu ponovni hudi boji. Na severno izhodnem bojišču znaša plen mesca oktobra pod c. in kr. vrhovnim poveljstvom stoječih armad 142 častnikov, 26.000 mož, 44 strojnih pušk, 1 top, 3 zrakoplove in več drugega vojnega gradiva.

Italijansko bojišče.

Dne 18. oktobra pričeti, dne 28. oktobra s svežimi četami ponovljeni tretji italijanski naval na našo primorsko bojno črto pričinja obnemagovati. Včeraj dne 31. oktobra je še sicer napravil sovražnik sunke z močnimi četami proti severnemu robu Doberdolske gorske planote, proti več drugim mestom pa samo brezuspešne sunke z manjšimi četami. Toda sovražni napad ni več splošen. Čeprav bi utegnil boj še enkrat vsplamteti, je vendar od italijanske armadne uprave z velikimi besedami napovedana, na glavni bojni črti z najmanj 25 infanterijskimi divizijami poskušena sovražna ofenziva razbita ob nerazrušljivem zidu naših zmagoslavnih, zmagonosnih čet. Dobljena je za naše orožje dva tedna trajajoča bitka ob soški bojni črti in naša črta je popolnoma ostala nespremenjena. Istotako so ostale trdno v oblasti naših junaških braniteljev na Tirolskem in Koroškem vse postojanke, kakor v pričetku vojske. S temi uspehi je naša oborožena sila vnovič dokazala, kako ničeve so zahteve naše nekdanje zaveznice po našem južno-zahodnem obmejnem ozemlju, k r je menil, da ga bo mogel z upadom v hrbet zavzeti na lahek način. V bojih v drugi polovici mesca oktobra je izgubil sovražnik najmanj 150.000 mož.

Srbsko bojišče.

Na ozemlju zahodno od velike Morave so dosegle zavezniške čete mestoma po hudih bojih zadnjih straž višine južno in južno izhodno od mest Gornji Milanovac in Kragujevac. Danes dne 1. novembra je zaplapolala med 7. in 8. uro predpoldne na arzenalu in na vojašnici v trdnjavi Kragujevac avstrijska in kmalu nato nemška zastava.

V kotu med rekama Morava in Rezava so po hudem boju zavzele nemške čete obvladujočo višino Trimunovo Brdo.

Bolgarske čete so ob cesti proti Paracinu zavzele višine zahodno od Planinice in v dolini Nišave višine zahodno od Bele-Palanke.

Dosedanji celokupni plen avstro-ogrskih in nemških čet generala pl. Kövessa znaša 20 častnikov in okrog 6600 mož, 32 topov, 9 strojnih pušk, čez 30 municijskih vozov, 1 žarkomet, veliko pušk in artilerijske municije ter zelo veliko infanterijske municije. Vrhutega je še bilo vpljenjenih 45 starih ali razbitih topovskih cevi.

Namestnik načelnika generalnega štaba: pl. Höfer, podmaršal.

Najnovejše nemško uradno poročilo.

Rusko bojišče.

Berolin, 1. nov.

Armadna skupina generalnega feldmaršala pl. Hindenburga. Na obeh straneh železnice Tukum—Riga so naše čete z naskokom zavzele splošno črto Ragazem-Kemmern, zahodno od Schlock Jaunsena. Sovražni protisunki so bili odbiti.

Zahodno in jugozahodno od trdnjave Dvinsk so bili močni ruski napadi odbiti. Med jezeri Sven-ten in Ilsen je bil boj posebno srdit; traja na nekaterih mestih še naprej. Posamezni sovražni sunki severno od Drysviati-jezera so se istotako ponesrečili. Sovražnik je imel velike izgube. Pri kraju Olmi jugozahodno od Rige smo prisilili ruski zrakoplov, da se je moral spustiti na tla. Voditelj in opazovalec v zrakoplovu sta ujeta.

Armadna skupina generalnega feldmaršala bavarskega princa Leopolda. Izhodno od mesta Baranoviči, je bil ruski ponočni napad v bojih z največje bližine odbit.

Armadna skupina generala pl. Linsingena. Položaj je v splošnem nespremenjen. Sovražni protisunek severno od Komarova je bil brez uspeha. Nemške čete armade grofa pl. Bottmerja so bile pri Siemikovcah ob Strypi, severno od Burkanova napadene in so še v boju s sovražnikom.

Balkansko bojišče.

Pri nadaljnem napadanju so naši zavzeli višine južno od Gornjega Milanovca. Sovražnik je v smeri proti Kragujevcu vržen čez ozemlje rek Petrovackar in Lepenica. Kragujevac je v nemških rokah. Izhodno od Morave so naši po žilavem odporu Srbov zavzeli postojanko Privunovo Brdo. Ujetih je bilo več sto Srbov.

Armada generala Bojadjeva je dne 30. oktobra zasledovala sovražnika v bojih z zadnjimi stražami, do splošne višinske črte Planinica (južnozahodno od Zaječarja) — Slatina (severozahodno od Knjaževca) — izhodno od Šurljig — zahodno od Bele Palanke in izhodno od Vlasotincev.

Število ujetnikov, ki so jih nemške čete v oktobru ujele na izhodu in plen je sledeč: Hindenburgova skupina 98 častnikov, 14.483 mož, 40 strojnih pušk. Skupina bavarskega princa Leopolda 32 častnikov, 4134 mož, 2 strojni puški. Linsingena skupina 56 častnikov, 8871 mož, 21 strojnih pušk. Bothmerjeva skupina 3 častnike, 1525 mož, 1 strojno puško. Mackensenova skupina 55 častnikov, 11937 mož, 23 topov (všetih ni veliko število najdenih starih topov) in 16 strojnih pušk. Skupni plen: 244 častnikov, 40.949 mož ujetih, uplenjenih 23 topov in 80 strojnih pušk.

Izročitev Kragujevca.

Iz vojnega častnikarskega stana se poroča z dne 1. nov.: Danes (1. nov.) zjutraj je odposlano mestnih uradov iz Kragujevca prineslo poklo-

nilno adresno ter izročilo mesto. Istočasno je poročnik našega pešpolka št. 70 udrl v mesto in razvil na arzenalu in vojašnicah avstro-ogrsko zastavo. Pričakovalo se je, da bodo mesto izročili, ker so se že včeraj slišale razstrelbe utrd, in so letalci poročali, da so čete odšle za srbsko fronto. Izguba Kragujevca je pač najboljši dokaz, da začne srbska moč razpadati.

Zasega krompirja in jajc v mariborskem okraju.

»Marburger Zeitung« z dne 29. oktobra t. l. je prinesla dve notici glede zasege ali zaplembe krompirja in jajc v mariborskem okrajnem glavarstvu. Vsebina teh notic in način, kako se ta zasega v omenjenem listu opisuje, ne odgovarja popolnoma resničnim dejstvom.

Da se ta, za naše kmečko prebivalstvo v okraju prevažna zadeva natanko pojasni, smo se na pristojnem mestu informirali in dobili sledeče popolnoma zanesljive podatke:

Ker se je opazalo, da se zadnji čas v ozemlju okrajnega glavarstva nakupujejo velike množine krompirja ter se iste izvažajo izven okraja in celo preko mej naše dežele, a v mestu Maribor in občinah v okraju, ki same pramalo pridelajo za svoje potrebe, pa se čuti pomanjkanje krompirja in tudi jajc, je cesarsko namestništvo v Gradcu odredilo, da se ustavi izvažanje krompirja in jajc preko mej mariborskega političnega okraja.

Krompir in jajca se ne bodo rekvirirala, ampak lastniki zalog bodo enostavno pozvani, da prodajo svoje odvišne zaloge mestu Maribor, oziroma preskrbovalni komisiji za potrebne občine v okraju. Cela zadeva se bo sledeče izvršila: Žandarmerijske postaje v okrajnem glavarstvu so dobile nalog, da poizvedujejo v svojem okolišju, kateri posestniki imajo največ odvišnega krompirja. Ko bo okrajno glavarstvo dobilo to poročilo, bo naznanilo mestnemu svetu mariborskemu, na katere lastnike zalog (trgovce in posestnike) se naj mesto Maribor obrne radi nakupa krompirja. Mesto Maribor rabi namreč za preživljanje mestnega prebivalstva do nove žetve 300.000 kg (30 vagonov) krompirja. Ko bo ta množina dosežena, se bo cela odredba preklcala in krompir se bo smel izvažati tudi preko mej okraja. Pri nakupu krompirja za mesto Maribor pridejo v prvi vrsti v poštev občine na Dravskem polju: Hoče, Bohova, Zrkovci, Dogoš, Rogoza, Dobrovci itd., druge pa le, kolikor bo kazala potreba.

Kdor bo krompir prostovoljno, na poziv okrajnega glavarstva ali mestnega sveta mariborskega prodal mestu, bo dobil izkupiček takoj izplačan. Kdor pa tega ne bo hotel storiti in se ga bo moralo k temu prisiliti, ne bo dobil krompirja takoj izplačanega, ampak bo cena nižje kot za prostovoljno oddani krompir, ter jo bo določila še le pozneje namestnija po svojih strokovnjakih. Splošno bodo veljale za prostovoljno oddani krompir sledeče prevzemne cene: Za velike množine t. j. od 1000 naprej 11 K 100 kg, pod 1000 kg pa do 13 K. Ceno bodo določevali posebej določeni

strokovnjaki in se bodo pri tem ravnali po kakovosti krompirja.

V okraju samem je prodajanje in prevažanje krompirja z vozovi ali v posodi popolnoma prosto; edino za prevažanje po železnici po okraju je treba prevoznega dovoljenja okrajnega glavarstva. Iz okraja ven pa se ne sme izvažati ne z vozovi, ne z železnico ali na kak drugi način. Krompir za lastne potrebe prebivalstva v domači ali kakki drugi občini v okraju se sme prosto prodajati; izvzet je edino tisti krompir, kateri bo že namenjen ali določen za mesto in občine, ki imajo premalo lastnih zalog.

Dovoljenje za izvažanje se bo dobilo edino v izvanrednih slučajih. Za taka dovoljenja se je obratiti na okrajno glavarstvo, ki se bo sporazumelo z mariborskim magistratom.

Glede jajc, ki so tudi zaplenjena na korist mesta Maribor, se nam je naglašalo, da bo prosti promet po okraju dovoljen tako kot pri krompirju, a bodo morali trgovci z jajci ista nakupovati v prvi vrsti za potrebe mesta Maribor in šele tedaj, če bo mestna potrebščina krita, se bo dovolilo ista izvažati tudi izven okraja. Zasedaj se je že posrečilo pri velikih trgovcih zaseči nad 30.000 komadov jajc. Nakupna cena znaša 12 vin. za komad. Pozneje se bo ista določevala po časovnih cenah, kajti že sedaj nastavljen bo težko odgovarjala produkcijskim stroškom.

Županstva in žandarmerijska poveljstva bodo dobila potrebna navodila o celi zadevi. Ako bi magistrat ali njegovi uslužbenci delali kakšnesibodi težave kmetom, naj se nam to nemudoma naznani, da bomo kmetom izposlovali odpomoč.

To so v glavnem podatki, katere smo dobili na verodostojnem mestu in ki veljajo le za mariborsko okrajno glavarstvo.

* * *

K temu dostavljamo:

1. Ljudstvo naj se nikar ne vznemirja, ker zasega krompirja se ni izvršila ne po vojaški oblasti in ne po vojno žitno prometnem zavodu, ampak samo začasno, da bo mesto Maribor ter občine Studenci, Pobrežje itd. z nakupom krompirja pokrilo svoje potrebe. Trgovanje med prebivalstvom in trgovci (zadrugami) po celem glavarstvu Maribor (sodni okraji Maribor levi in desni breg, Sv. Lenart in Slov. Bistrica) se lahko vrši neovirano naprej.

2. Kaznovan nihče, ne bo, ampak se mu bo, ako je bil pozvan in ne bi hotel odvisnega krompirja ali jajc oddati, odvzela prisilnim potom in za nižjo ceno. Dokler niso pozvan, smejo posestniki krompir in jajca prodajati na sejnih in pri trgovcih nemoteno naprej.

3. Krompirja, ki ga rabiš za prehrano družine, krmljenje živine ter za seme, ti ne sme nihče odvzeti.

4. Občinski predstojniki, ki so preračunali, da je v občini za potrebe domačega prebivalstva premalo ali pa nič odvisnega krompirja, naj to takoj naznanijo okrajnemu glavarstvu.

5. Kako bo oddajalo mesto Maribor krompir in jajca, še sedaj ni natanko določeno.

Upamo, da bo okrajno glavarstvo skrbelo, da se bodo pravice našega kmečkega ljudstva na vsak način varovale in da uradniki mestnega sveta ne bodo smeli na deželi po svoje postopati.

Bolgarsko-srbsko bojišče.

Dogodek velike važnosti je, da je Kragujevac v naših rokah. Srbi ga niso branili, ampak ga izročili. To je znamenje, da se izogibajo glavni in odločilni bitki. Odločilne bitke sploh ne bodo sprejeli ali pa na drugem torišču, nekateri mislijo na črti Čačak—Mitrovica—Pristina.

Bolgari stojijo pred niskimi utrdbami. Bržkone bodo Srbi tudi Niš le tako dolgo držali, da se umaknejo na druge postojanke.

Stik med našo in bolgarsko armado.

Posebni poročevalec »Kölnische Zeitung« poroča iz glavnega stana armade generala pl. Gallwita 27. t. m.: Snoči so se v gorskem svetu pri Dobri vodi, po katerem zvezne avstro-ogrške čete krepko napadajo, odkar so prestopile Donavo pri Oršovi, trije častniki in 25 mož bolgarskega poiz-

vedovalnega oddelka sešli s prednjo stražo naših čet. Bolgare so povedli še isti večer k najvišjemu poveljniku, kjer so bili pozdravljeni in sprejeti z velikanskim navdušenjem. Severoizhodno Brze Palanke ste se srečali zvezni armadi in sicer med tem mestom in majhno vasjo Milutinovcem, ki leži ob cesti, ki, vijoč se skozi gorski svet, vodi proti južnemu kolenu Donave. Izpolnil se je trenutek svetovnozgodovinskega pomena. V srbskem utrjenem mestu Kladovem je prišlo nato tekom večera, noči in današnjega dne do velikega pobratimskega slavja med zavezniki. Na vest o stiku med obema armadama je pohitel davi poveljnik v ozemlju Dobre vode borečih se čet v Kladovo, da pozdravi pripadnike bolgarske armade.

Bolgari osvobodili avstrijske ujetnike.

Pri svojem prodiranju v Macedoniji, so bolgarske čete, v mnogih krajih osvobodile avstrijske vojne ujetnike, katerih niso mogli Srbi pravočasno spraviti naprej. Osvobojeni Avstrijci so že na potu v Sofijo.

General Dimitrievič, poveljnik bolgarske timoške armade.

Iz Aten se poroča, da Srbe zelo skrbi spopad srbskih čet z bolgarskimi ob reki Timok, kajti bolgarskim četam poveljuje general Dimitrievič, katerega nazivajo zaradi njegove visoke rasti za »svinčnik«. General Dimitrievič je organizator bolgarskih komitašev ter je svoj čas prepotoval, preoblečen kot navaden kmet, celo Macedonijo. Zaradi bolezni se ni mogel udeležiti nobene balkanske vojske, sedaj pa poveljuje bolgarski armadi s trdnim prepričanjem, da bo zmagovalc.

Dogovor med Grško in Bolgarijo.

V nadaljnjih pogajanjih z Bolgarijo se je dosegel sporazum v sledečih glavnih točkah: 1. Ob grško-bolgarski meji se ohrani nepristransko ozemlje. Tam ne sme biti nobenih čet. 2. Ob grško-srbski meji se določi vojno ozemlje. 3. Grška bo vnovič protestirala proti izkrcavanju sporazumnih čet na grškem ozemlju. 4. Grška izjavi, da ostane nevtralna. 5. Zagotovi se dosedanji obseg Grške, ki dobi kot odškodnino nekaj ozemlja.

Grki nakupujejo na Bolgarskem žito.

Bolgarski brzojavni poročevalni urad javlja dne 25. oktobra:

Grška vlada je naročila komisiji, katera sestoji iz sekcijskega načelnika v prometnem ministrstvu, Jurija Bajucasa, oddelnega podnačelnika narodne banke Sotiriosa Vanakopoulosa in tajnika v zunanjem ministrstvu Adre Delusosa, naj se poda v Sofijo, da nakupi na račun grške vlade v Bolgariji žita. Komisija ima tudi vse potrebno glede transporta žita v Grčijo urediti. Člani komisije so že došli v Sofijo.

To je ugodno znamenje za prijateljske razmere med obema državama.

Kralj Konstantin o svoji politiki.

Londonski Reuterjev urad poroča: Grški kralj Konstantin je izjavil zastopniku ameriške »Associated Press«: Grška ima svoj meč le rahlo v nožnici. Ona ne ogroža nikogar, toda nikdar ne bo trpela, da bi se odirali dogodki, ki bi ogrozili integriteto naroda ali svobodo države. Moja dolžnost je, da obvarujem državo pred poginom, kateremu bi mogla zapasti, ako se udeleži vojne. Vse hočem storiti, da preprečim to nevarnost.

Cipr, Dodekanez in južna Albanija

»Frankfurter Zeitung« poroča, da je Anglija sporazumno z Italijo obljubila Grčiji poleg Cipra tu i otoke Dodekaneza in južno Albanijo, ako se pridruži četverosporazumu. Grčija pa je tudi to ponudbo odklonila.

Ta vest sicer ni uradno potrjena, a če je resnična, svedoči, da je Grčija četverosporazumu popolnoma hrbet obrnila.

Srbija bi se že rada pogajala.

Pariški listi so dobili dne 26. oktobra sledeče poročilo:

V Grčijo je došlo vprašanje Srbije, ali bi hotelo grško ministrstvo posredovati pri Avstriji, Nemčiji in Bolgariji, da bi se počelo z mirovnimi pogajanjimi.

Uradno še ta vest ni potrjena.

Bolgari potopili dve ruski ladji.

Iz Sofije se dne 27. oktobra uradno poroča:

Danes zjutraj je rusko vojno brodovje obstreljevalo Varno. Bolgarske obrežne baterije so odgovarjale. Dve ruski ladji razreda »Tri Sviatytelja« ste bili po granatah ali torpedih zadeti. Druge ladje so se umaknile. Podmorski čolni so jih zasledovali. Žrtev obstreljevanja so bile nekatere civilne osebe. Škoda je v vojaškem oziru zelo majhna.

Sumi Marica, okrvavljena. . .

Bolgarska narodna pesem »Sumi Marica, okrvavljena« je tudi med Slovenci dobro znana. Nastala je v bojih za svobodo Bolgarije in sicer v taboru bolgarskih legionarjev v Pločiju na Rumunskem. V tem taboru je živel pesnik Cintulov, ki jo je zložil Melodija se naslanja na nemško »Wenn die Soldaten aus der Stadt marschieren«, Pesem se je naglo udomačila po celem Bolgarskem.

Bakreni rudniki

Bolgarija ima bogate bakrene rudnike, v katerih se je dosedaj malo kopalo, komaj 70.000 ton na leto. Razven tega ima Bolgarija tudi mnogo svinca in cinka. Največja bakrena ruda se nahaja v zahodni Bolgariji v Vraci. Na leto daje okoli 5000 ton bakra. V Bolgariji se nahajajo še tudi velike zaloge starega bakra. Tudi v Srbiji se nahajajo bakreni rudniki. Enega pri Zaječarju so Bolgari že zavzeli. Daje na leto 7000 ton bakra. Tudi pri Majdapeku in Šabacu so bakreni rudniki, katere so naše čete že zasedle. Turčija poseduje v Mali Aziji obilo bakra. Največja rudnika se nahajata v Arghanu-Marienu pri izviru Tigra. Da je v orientu dovolj bakra, kaže običaj ondotnih narodov, da ljubijo posebno bakreno posodo.

Ako se doseže zveza z Bolgarijo, smo premagali bakreno vprašanje.

Avstrijsko-srbsko bojišče.

Dospeli smo južno od Valjeva do kraja Ražana, južno od Obrenovca do Gornjega Milanovca, južno od Belgrada do Kragujevca, v dolini Morave pa se armada generala Gallwita polagoma bliža isti črti. Gornji Milanovac in Kragujevac je v naših rokah.

Pri Višegradu so naše čete dospele na srbska tla.

Kragujevac.

Iz Sofije se dne 29. okt. poroča: Zadnje srbsko trdnjavo Kragujevac je civilno prebivalstvo že zapustilo. Srbi izgube s to trdnjavo svojo edino municijsko tovarno, svoje zaloge in velik del vojne opreme. Južno in jugozahodno od mesta je neprestopno močvirje, ki izključuje odvoz vojnega materiala. Armade osrednjih velesil imajo še samo en dnevni marš do Kragujevca.

Srbi spravljajo iz Kragujevca zaloge orožja.

Iz Londona se poroča: Spravljanje velikih zalog orožja iz Kragujevca dela Srbom velike težkoče. Avstrijska armada je oddaljena od trdnjave le kakih 10 kilometrov. Iz Soluna se pa poroča, da so Bolgari uspešno obstreljevali vlak, ki je vozil proti Bitolju. Vlak je vozil v Grčijo del srbskega državnega zaklada.

Vsegermanska zveza. Iz Švedske je prišel klic na vse Germane sveta, naj se združijo v »Vsegermanski zvezi«. Ta zveza že z oklici vrši živahno propagando na Švedskem, v Nemčiji, na Nizozemskem, Danskem, v Avstriji in v Švici. In kaj bodo napravili z Angleži, ki so tudi Germani.

Novo francosko ministristvo. Prejšnje je francosko ministristvo radi nesoglasij in raznih očitkov napram posameznim ministrom odstopilo. Novo ministristvo je zopet sestavil Briand in je sledeče sestavljeno: Viviani pravosodje in narodno gospodarstvo; general Gallieni vojsko; kontreadmiral Lacaze mornarico; Maloy notranje zadeve; Ribot finance; Meline poljedelstvo; Sembat javna dela; Clementel trgovino; Doumergne kolonije; Painleve poduk, iznajdbe in deželno brambo.

Angleži se ženijo. Značilno je, kako se skušajo Angleži odtegniti vojaški dolžnosti. Na Angleškem namreč velja pravilo, da se vzamejo v vojake samo neoženjeni moški. Da bi se mogli izmuzniti vojaški suknji, Angleži sedaj z veliko naglizo smukajo v zakonski jarem, drugi pa se zopet selijo v Ameriko in druge dežele. Samo v Londonu, v južno-zahodnem delu mesta, kjer je prebivalstvo najbolj gosto naseljeno se je v zadnjih treh mescih sklenilo za 50 odstotkov več zakonov kot druga leta.

Raznoterosti.

Novi vpoklici črnovojniki. Domobranksko ministristvo razglasa, da so poklicani pod orožje na 16. novembra t. l. tisti črnovojniki, ki so bili pri ponovnem prebiranju spoznani za orožje sposobni in sicer letniki 1873 do vstevšega letnika 1877, nadalje letniki 1891, 1895 in 1896, črnovojniki, ki bodo pri prebiranju do 16. novembra 1915 spoznani za sposobne ter letniki 1875, 1876, 1877, 1891 in 1895, če že niso pod orožjem, ali pa, če so bili odpuščeni na določeno ali nedoločeno dobo.

Dr. Opeka — šolski nadzornik. Cesar je imenoval profesorja na državni realki v Ljubljani dr. modr. in bogosl. Mihaela Opeko za deželnega šolskega nadzornika.

Cerkvene vesti s Koroškega. Prestavljen je gosp. Viktor Ruprecht, upravitelj v Št. Tomažu pri Celovcu, v Brezo ob Vrbskem jezeru. Soprovizura župnije Št. Jakob ob cesti je podeljena gospodu dr. Janezu Arnejcu. Zbolel je gosp. Leopold Kasl, župnik v Brezi, želimo mu iz srca, da kmalu okreva.

Gosp. Gabrijel Majcen rez poročnik 2. bosansko-hercegovskega pešpolka je dobil odlikovanje Sig-num laudis.

Odlikovani živinovozdravniki. Črnovojniški živinovozdravniki Peter Škofič pri 22. domobranskem polku je odlikovan z zlatim zaslužnim križcem.

Tretje odlikovanje je prejel vrli slovenski junak stabni dragonski stražmojster Vinko Polak Prejel je svetinjo I. razreda. Pripel mu jo je njegov brat, ko je bil odlikovanec na dopustu. Nahaja se že od začetka vojske na Rusko-Poljskem. Odlikovanec ima že tudi srebrno svetinjo II. raz. ter bronasto.

Znani goriški slikar J. Spacapan, ki je bil naš najboljši ornamentist, je padel na tirolskem bojišču: »Grobovi tulijo...« — Blag mu spomin!

France Belika, sotrudnik »Dom in Sveta«, je bil težko obolel na pljučnem katarju, a že okreva. Mlademu, mnogobetajočemu pesniku želimo iz srca skorajšnje popolno ozdravljenje!

Nesrečna smrt duhovnika. Iz Solkana se piše dne 26. t. m.: Sinoči sem dobil sledeče telefonično poročilo: Danes, dne 25. oktobra, ob pol 12. uri dopoldne, je umrl č. g. Alojzij Čubej, kurat v Batah; zadet je bil iz zrakoplova od laške granate. Pogreb bo v sredo ob šesti uri zjutraj. Danes sem privatno izvedel, da je ranjki gospod stal pred župniščem in opazoval zrakoplov. Prišla je takoj kazen. V petih minutah je bil mrtev. Porodil se je dne 21. maja 1874, v mašnika je bil posvečen dne 11. oktobra 1896. Bil je kaplan v Kobaridu, zatem vikar na Trnovem pri Kobaridu in zadnja leta kurat v Batah. — Bil je učen mož in blagega značaja.

Goriški bogoslovci bodo pričeli svoje študije v Zaticini na Dolenjskem po Vseh svetih.

Bivši tržaški namestnik princ Konrad Hohenlehe, ki služi v armadi, se je nahajal v Pasteurjevem zavodu na Dunaju, ker ga je na severnem bojišču vgriznil neki sumljiv pes. Princ je po najnovejših poročilih izven vsake

nevarnosti in more reševati redno vsak dan svoje agende v uradu kot predsednik najvišjega računskega dvora.

Admiral Anton Haus je bil od cesarja odlikovan z zaslužno zvezdo Rdečega križa z vojno dekoracijo.

V italijanskem ujetništvu je umrl enoletni prostovoljec Murko Mihelič, doma od Sv. Jurija na Ščavnici, abiturijent prve državne gimnazije v Ljubljani. Umrl je v Monreale, blizu Palerma, na otoku Siciliji.

Zrebanje efektne loterije „Slov. Straže“. Glavni dobitnik v vrednosti 5000 K je zadela srečka št. 57.361 (zadel ga je, kakor poroča »Slovenec«, ljubljanski trgovec Fr. Korenčan); vrednost 1000 K srečka št. 29.728; vrednost 500 K srečka št. 65.689; vrednost 300 K srečka št. 76.739; vrednost 200 K srečka št. 91.787.

Vojaški kurat umrl. V bolnišnici Steinhof pri Dunaju je dne 21. oktobra umrl po daljšem težkem trpljenju v junaški potrpežljivosti vojni kurat Jožef Forbah. Rajni je bil kaplan v Dornbirnu na Predarlškem in se je ob začetku vojske prostovoljno oglašil za vojno službo. Deloval je na ruskem in italijanskem bojišču. Radi prenapetosti v vojnem dušnem dastirstvu si je g. Forbah nakopal mučno srčno bolezen, kateri je tudi podlegel. Umrl je bil odlikovan z duhovniškim zaslužnim križcem.

Rekvizicija fižola. Kranjski deželni odbor je brzojavno prosil ministristvo, da se naj vsaj najmanjšim posestnikom pusti fižol, ki so ga pridelali, za lastno potrebo. Dne 27. oktobra je dobil deželni glavar dr. Šusteršič obvestilo, da je ministristvo notranjih zadev ukazalo, da tistim pridelovalcem, ki fižola ali drugih stročnic nimajo več kot ga rabijo za lastno potrebo, nič ne odvzame. Še le ko se bo izvršilo ugotovitev zalog, se bodo tozadevno izdale morebitne nadaljne odredbe. Komisijarji in nakupovalne podružnice vojnožitnega zavoda so vsled ministrskega ukaza dobila potrebna navodila.

Fižol in koruza. Glede rekviriranja ali nakupovanja fižola in koruze po komisijonarjih vojnožitno prometnega zavoda smo iz zanesljivega vira izvedeli sledeče: Nekateri komisijonarji nameravajo zahtevati fižol le pri tistih posestnikih, ki imajo več kot 100 kg fižola. Posebno pa se bo oziralo tudi na tiste, ki nimajo drugega žita. Koruza se bo tudi morala v kratkem oddati in sicer ali zluščena in posušena za 26 K 100 kg, ali pa v strokih (nezluščena) 18 K. Cena za koruzo pa še ni popolnoma trdno določena, ampak se bo še najbrž zvišala. Glede ječmena zastopajo nekateri komisijonarji stališče, da se tistim posestnikom in drugim slojem, ki imajo le majhne množine ječmena in sploh nimajo drugega zrnja za kruh, pusti ječmen za mletev.

Zaplemba žita na Ogrskem. Ogrski listi poročajo, da je vlada zaplenila vse žito na Ogrskem. Rekvizicija žita se začne dne 2. novembra. Cene za zaplenjeno žito bodo določene dvakrat mesečno.

Neobdelana zemljišča. Dne 21. oktobra je izšla ministrska odredba, ki določa, da se cesarska odredba z dne 10. oktobra 1914, po kateri se morajo neobdelana zemljišča do določenega roka gotovo obdelati, podaljša za l. 1916. Cesarska naredba določa, da mora občina ali žetvena komisija opozoriti posestnike, da morajo vso zemljo, ki je določena za njive, vsaj do 15. aprila pripraviti za posetev ali pa če jim radi nastalih razmer (pomankanje delavskih moči, živine itd.) to ni mogoče, pri politični oblasti zaprositi za podaljšanje tega roka. Ako se določeni rok ne drži, ima občina, oziroma žetvena komisija pravico dotično neobdelano zemljo oddati kaki tretji osebi, da jo obdela. Ta tretja oseba sme dotično zemljo do 15. oktobra nemoteno uporabljati. Pridelek je popolna lastnina tistega, ki je zemljo obdelal.

V Nemčiji se pivo vnovič podraži. Zveza nemških pivovarnarjev je sklenila, da vnovič zviša cene za pivo in sicer za 5 mark za hektoliter. V letošnjem letu so poskočile cene za pivo v Nemčiji od 20 na 33 mark za hektoliter.

Svarilo pred nakupovanjem riževih otrobov. Ker prodajajo in priporočajo nekatere trgovske tvrdke odpadke riža, takozvane riževe otrobe, svari trgovsko ministristvo pred nakupovanjem tega blaga kot krmilo za živino, ker vsebuje le bore malo krmilnih snovi.

Hmelj. Na hmeljskem trgu v Žatcu se je v zadnjih dneh poprodalo oziroma pokupilo tudi nekaj tujega, zlasti štajerskega hmelja za ceno 60—70 kron za 50 kilogramov. Vzrok, zakaj je bilo dosedaj povpraševanje po tujem hmelju na hmeljskem trgu v Žatcu tako malenkostno, je pač ta,

ker je dosedaj primanjkovalo železniških vozov za prevažanje hmelja.

Maksimalne cene za drva so naenkrat odpravljene.

Zajčje, mačje in kunčeve kože za vojaštvo. Vojaštvo, posebno ono na fronti se mora letos do dobra pripraviti za zimo s toplimi oblačili, da ne bo trpelo mrazu. Vojaška uprava zbira v to svrhu zajčje, mačje in kunčeve kože. Prijatelji naših požrtvovalnih junakov se prosijo, da oddajo take kože vojaštvu in sicer na vojno oskrbovalni urad v vojnem ministristvu na Dunaju.

Za Rudeči Križ so darovali: Zemljič Treza K 5—; Ribič Ignacij K 3—; Rozman Jožef K 2—; Stern Jurij mesto venca na grob g. S. Stegnar K 10—. Hvala!

Občinski lov v Drvanji. Dne 11. novembra 1915. ob 11-tih dopoldne v občinski pisarni pri Sv. Lanartu v Slov. gor. se vrši javna dražba občinskega lova Drvanje za čas do 30. junija 1916.

Vojna je zdravnica. Nervoznost je bila zdoja desetletja splošna bolezen človeštva. Koliko so imeli posla z njo razni zdravniki in razne kopelji! Tudi časniki so precej zaslužili, ko so priporočali po inseratih čudovito hvaljena, a večinoma brezupna sredstva zoper nervoznost. Marsikdo je mislil, da se bode ta bolezen vsled evropske vojne še pomnožila in da bodo vojaki vsled večmesečnega bivanja v strelskih jarkih in strašnega bučanja topov postali vsi nervozni. Medicinci so že za pojave nervoznosti imeli pripravljen nov izraz, »vojna nervoza«. Prišli so pa do prepričanja, da se v vojski nervoznost ne mudi, marveč le odpravlja. Stroga disciplina v vojni in red v vojaškem življenju blagodejno upliva na živce. Pod močnimi vtisi se razrovani živci spravijo v red. Med »kakanjem granat in sikanjem šrapnelov nevrasteniki pozabijo na svojo bolezen. To velja tudi za nevrastenične dame, ki dobivajo od sinov in mož poročila z bojišča. Lečnje se jih po sugestiji junaški pogum, znani kriči jih poplašajo in nič več ne polegajo po postelji. Mnogo mož je bilo poprej brez vsake energije in so vedno tožili o raznih slabostih. Odkar so bili v vojski, so jih vse težave popustile. Odkod to prihaja? Življenje imajo bolj redno. V nočeh ne posedajo po zakajenih gostilnah, ampak pospe v zvežem gorskem zraku, alkohola uživajo manj, in hrane tudi ne preveč. Telo ni omehkuženo od dolge leže na mehki postelji in še kake druge stvari ni, kar telo slabi. Živci postajajo utrujeni, neupogivni in veselje nad »špartanskim« življenjem in doseženo zmago nad seboj dela junake še čvrstejše. V tem oziru je vojna pravo zdravilišče za bolno človeštvo. Seveda vojna seka rane, katerih ne bodo zacelila desetletja. Kako bo po vojni z vero in moralo, o tem bomo mogli obširneje pisati še-le potem, ko se vrnejo vojaki domov.

Dopisi.

Maribor. Zaradi draženja je bila kaznovana tukajšnja branjevka Jera Pobežin z zaporom 48 ur, ker je prodajala sadje višjo ceno, kakor jo je določil mestni magistrat.

Maribor. Dne 28. oktobra je umrl tukajšnji gostilničar Avgust Jeres v 66. letu svoje starosti.

Studenci pri Mariboru. Dne 28. oktobra je umrla soproga tukajšnjega uslužbenca južne železnice, Katarina Bubak v 43. letu svoje starosti.

Ptuj. Učitelj na tukajšnji gimnaziji, Jožef Kriwer, je dobil naslov profesorja.

Dobrna. Dne 24. je Novograjski oskrbnik g. Mihael Gell v 71. letu svoje starosti umrl. Kdor ga je poznal, ga je moral rad imeti radi njegovega blagega značaja. Bil je rojen Nемеc iz Koroškega in se je kaj razločil kot edini pristni Nемеc na Dobrni. Zgubili smo blagega prijatelja g. Fröhner pa prav zvestega oskrbnika. Rajni je bil globoko veren katoličan in je sam prosil pravočasno za sv. zakramente. Na opazko g. župnika da je težko menda klečal pri previdenju je rekel: o ne, ko je pa tako lepo bilo. Zapusti ženo, in dva oskrbljena otroka. Bog mu daj večni mir!

Dobrna. Danes 25. oktobra ob pol 9 zjutraj je začel goreti Božnikov kozolec tik nad toplicami. Zgorelo je vse, kar je imel v sebi! Vzrok požara ni znan. Božniki so bili zavarovani. Gospodar Tevžek še ni bil doma, odkar se je vojska začela in ga pričakujejo okoli vseh svetnikov. Siromak se bo pač vstrašil. Bog potolaži blago Božnikovo hišo, od katere so vsi moški odrastali k vojakom: vseh sinov je pa 7, izmed teh so 4 zdaj v vojski. L. 1913 sta oče in mati obhajala zlato poroko!

Celje. Z dovoljenjem deželnega šolskega sveta se prične pouk na tukajšnji dekliški meščanski šoli v teku tega tedna in sicer v prostorih stare gimnazije.

Celje. Vsled ran, zadobljenih na bojišču so umrli v zadnjih dneh v tukajšnjih vojaških bolnišnicah sledeči: Mihael Földvari, poročnik v rezervi; pešci: Ljudovik Hochmann, J. Turčin, Pavlenko Sava, Aleksander Toth, Mihael Rot, Emil Schwarz, Janoš Stepa, Karel Cherklye in Konrad Höllerbauer; poddesetnik Jurij Sučin, desetniki Janoš Daru, Ivan Farkaš in Avgust Srebotnjak.